

Színek prózában

Sulhóf József

A GONDOLAT

Nem született nagynak, világmegváltónak, örökkévalónak, egyszerű volt, hétköznapi, futó, arra hivatott, hogy botorkáló szóval villanjon tovább, meg sem érten, homályos balgán kavargjon benne az érzés, ötlet, hangulat, sejtelem, valami egy belső világból, amely egyre szülte elődjeit és utódait, testvéreit és egészen idegen sorstársait;
jelentéktelen és szürke volt, semmit sem közölt, de kimondták, és amint a dőre szavakban másokhoz támolgott: közlés lett belőle;
már nem volt zárt világ, hangsúlyt kapott és hangsúlytalanságot, üteme támadt és színe, életre kelt más társai között, összefonódott velük, újakat segített a világra és megragadt talán éppen azért, mert olyan szürke, szintelen, semmitmondó, érdektelen volt;
idővel szárnyai nőttek, de csak csirkeszárnyak, amelyek nem vitték magasba, meghagyták földönkúszónak, kapirgálónak, ha kissé megemelték mindjárt le is buktak vele, mert nem volt benne erő, lendület, teste is lomha, ormótlan, idomtalan, formátlan volt, csapkodó szárnyak között csak híg levegő maradt az ügyetlen test alatt, és nem juthatott sehova;
maradt, amilyen volt, amilyennek született, a hangsúlyok sem tudtak belevinni muzsikát, borzongató vagy kacagató lelket, szívet, meleg dobbanást;
élettel, szegényes, kósz, bárdolatlan, badar volt, sem bűnös, sem büntelen, sem eredeti, sem nagyszerű, sem lelkes, sem finoman árnyalt;
és mégis élt;

élt, mikor már sokkal szebbek, sokkal nagyobbak, sokkal izesebbek és sokkal szárnyalóbbak kiöregedtek, sorvadni kezdtek, és sorban elpusztultak;

élt, pedig már fárasztotta az élet, szeretett volna elpihenni, csendesen szemlélődni, és annak rendje és módja szerint meghalni, megsemmisülni, eltűnni;

élt, mert semmi kiváló sem volt benne;

élt egészen addig, míg végre leírták, kinyomatták, könyvbe került, berakták egy könyvtárba, akkor aztán többé soha senki kezébe nem vette, nem olvasta el, nem vett róla tudomást; és végre meghalhatott, mert örökkévaló lett.

GAZDÁTLAN ABLAK

Gaz a gaz között, torz az omladékok között, idétlen, furcsa, bamba, balga, gögös nyílás ég és föld, csillag és por, napfény és árnyék között, semmi más, csak négy vonal, bekeretezett darabja a semminek, négyszög a magányban, ahol már minden leomlott, sárrá vált újra a vályog és semmivé az élet;

a ház, amelybe valaha a fényt továbbította, csak romnyomokban őrizi, hogy itt valaha élet is volt, elmosódott belőle minden, gaz vert föl falból, földből, se tető, se kémény, se padlás, se pince, se tornác, se ajtó, se ablak, csak ez a négyszög meredezik ágaskodóan a porszint felett;

és hiába kérdem, emberi kéz vagy az idő dobott bombát a házra, víz mosta alattomosan, letről semmivé, pusztulás volt-e az omladékok alatt, vagy csak elköltöztek, akik itt laktak, átköltöztek-e más omladékok, férgek, nedvek közé valahova a messzi falusi temetőbe, vagy csak otthagyták a megrogyant falakat, és másfelé vették útjukat;

hiába kérdem, szétrágta-e nap, szél, eső fagy a gerendákat, tetőt, ajtót, ablakot, széthordták-e a szerte gurult kis házak lakói, vagy szekérre rakták az elköltözők, és fáradt életükkel, megrokkant szívükkal, fohászkodó sóhajukkal együtt elvitték, hogy az új életbe beleépítsék a korhadtat, mert sosem tudnak egészen újba kezdeni;

hiába kérdem, nem felel ez a vak négyszög, amely akkor is vak volt, mikor ablak volt benne, semmibe néző, vaksi szemmel fénybe pislogó, amelyből alig-alig engedett be valamit a dohba, ahogyan most is üresen tátong, gögös konokul meredezik, és néma marad, szótlán mindörökre.

Látott-e valaha, megállt-e alatta legény, hogy suttogón beszéljon lányhoz, bemászott-e rajta suttymban látogató, hogy csókot lopjon, mert ugyan mi mást lophatott volna ott, ahol ilyen kis vaksi ablak állt őrt?

nem hiszem, nem látta ez akkor sem a bűnt vagy hitet, hitetlenséget és veszködést, titokban zörgetőt, üzenethozót, nem látta, ha gyereket született bent, ha torokgyíkös kis élet várt tőle fényt, meleget halálos elcsendesülésig;

és kifelé is csak néha pillanthattak rajta, ki nem nézett onnan soha senki, mert mért nézné ablakon keresztül a végtelenséget, mikor egész nap, egész életen át ott terül körülötte idegenül, rálépve nehéz súlyával a zsebkendőnyi kis göröngyre, amelyen jatlót keresett a soha nem pihenő kéz.

Ha szél zörgette, eső kopogtatta, hó megülte, jégcsap csillant felette, nap fénylett vaksi szemén, üvegén, neki mindegy volt, nem mérte az időt sem véges órákkal, sem végtelenséggel; talán nem is tudja, hogy minden megszűnt körülötte, amiért volt, mindenki eltűnt, aki valaha belenézett tükrébe; nem fogja fel, hogy magára maradt üveg és keresztfa nélkül, párkány és szemöldökfa nélkül, falak és huzatba húzó ajtók nélkül, csak pusztá csonk;

és csak áll és meredezik, fülel távoli szelekre, keretbe fogja a végtelenség egy darabját, nem dől el, nem omlik a többi omladék közé, falkivágás egy nemlétező falban, hasadék, nyílás az égen ott, ahol az ég már úgys lenyúl egész a földig, és előbb vagy utóbb simára csókolja a földet itt is, ahol még a napfényt négyyszögbe szabdalja a vaksin semmibe meredező ablak.

Csak áll és meredezik, néha a szél tréfából átsüvit rajta, tréfából, mert minek menne arra, mikor ott az egész végtelenség?

